

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **R.**, farnosť J., so sídlom v J.J., IČO: X., zastúpenej Advokátskou kanceláriou H., s.r.o., so sídlom v P., proti žalovanej **M. B.**, bývajúcej v J.J., zastúpenej JUDr. J. M., advokátkou so sídlom v P., o **určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 9 C 65/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 31. októbra 2012 sp. zn. 15 Co 25/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej v lehote 3 dní trovy dovolacieho konania vo výške 66,32 € do rúk JUDr. J. M., advokátky so sídlom v P..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad rozsudkom z 26. januára 2011 č.k. 9 C 65/2008-385 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností v katastrálnom území J. vedených na liste vlastníctva č. X. ako pozemky: parcela č. X. – záhrada vo výmere X. m², parcela č. X. – trvalé trávnaté porasty vo výmere X. m², parcela č. X. – zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m². Súčasne vyslovil, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Zamietajúci výrok odôvodnil tým, že v konaní bolo preukázané, že medzi žalobkyňou a právnymi predchodcami žalovanej došlo k zámene pozemkov s vlastníckymi účinkami.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove rozsudkom z 19. októbra 2011 sp. zn. 15 Co 49/2011 napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 12. júla 2012 sp. zn. 3 Cdo 92/2008 zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Zrušenie rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd odôvodnil

tým, že obsah spisu neobsahoval dôkazy preukazujúce, že odvolací súd oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli odvolacieho súdu najmenej 5 dní pred verejným vyhlásením rozsudku v zmysle § 156 ods. 3 O.s.p.

Po zrušení a vrátení veci Krajský súd v Prešove rozsudkom z 31. októbra 2012 sp. zn. 15 Co 25/2012 napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. V odôvodnení uviedol, že i keď súdom prvého stupňa vykonaným dokazovaním bolo preukázané uzavretie zámennej zmluvy medzi žalobkyňou a právnickými predchodcami žalovanej, pre nedostatok písomnej formy sa jej účastníci nestali vlastníckymi zamenených nehnuteľností; takáto zmluva bola považovaná len za oprávnený vstup do držby nehnuteľností. Žalobkyňa však so spornými nehnuteľnosťami od roku 1947 nenakladala, tieto neužívala a nepožívala z nich plody, teda nebola ich skutočnou vlastníčkou a pokiaľ vo vzťahu k nej došlo k výkupu v prospech Československého štátu, išlo podľa názoru odvolacieho súdu o ničotný právny akt štátu. Výmer ONV v Poprade č. IX-611-51VA bol vydaný v čase, kedy žalobkyňa už nebola vlastníčkou vykupovaných nehnuteľností, a preto sa naň nemôže prihliadať. Vykúpené nehnuteľnosti fakticky na štát neprešli a tento s nimi nikdy ani nedisponoval. Z toho dôvodu treba považovať dohodu o vydaní nehnuteľnosti uzavretú medzi Slovenským pozemkovým fondom a žalobkyňou 18. januára 1995 za absolútne neplatnú (§ 39 Občianskeho zákonníka).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať tým, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na inom právnom názore než súd prvého stupňa, ku ktorému sa nemala možnosť vyjadriť, ako i tým, že sa v odôvodnení nevysporiadal s jej právnou argumentáciou obsiahnutou v poradí prvom dovolaní a ani vo veci nenariadil ústne pojednávanie napriek tomu, že žalobkyňa o to písomne požiadala. Z týchto dôvodov žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobkyni nebola odňatá možnosť konať pred súdom, preto navrhla dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.)

zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 O.s.p. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalobkyne je napadnutý rozsudok, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v predchádzajúcom odseku. Prípustnosť jej dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

Dovolanie vzhľadom na vyššie uvedené mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „§ 237 O.s.p.“). O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobkyňa existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu odvolacieho súdu sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalobkyňa bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania.

1. Žalobkyňa odňatie možnosti konať pred súdom videla v tom, že odvolací svoje rozhodnutie založil na iných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, ku ktorým sa nemala možnosť vyjadriť. Odvolací súd túto námietku nepovažuje za dôvodnú.

Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 213 ods. 2 O.s.p. ustanovuje, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvého stupňa, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá účastník konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa, nejavili ako významné. V danom prípade oba súdy nižšieho stupňa dospeli k rovnakým právnym záverom, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno na preukázanie svojho vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ako z hľadiska právnych dôsledkov zámennej zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou a právnymi predchodcami žalovanej, výmeru ONV v Poprade č. IX-611-51VA o vykúpení nehnuteľností, splnenia podmienok vydržania vlastníckeho práva, pričom argumenty, ktoré uviedli vo svojich rozhodnutiach podporovali jeden a ten istý právny záver; preto nejde o tzv. prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu ako sa mylne žalobkyňa domnieva. V tomto smere dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že žalobkyňa

v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa využila možnosť namietat' proti právnenému záveru súdu prvého stupňa, a okrem iného v odvolaní právne zdôvodnila, prečo nepovažuje právny záver prvostupňového súdu vo všetkých vyššie uvedených otázkach za správny. Keďže odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie „nečakane“ a nepredvídateľne na iných (nových) právnych dôvodoch než súd prvého stupňa, nevznikla mu poučovacia povinnosť v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p.

2. Žalobkyňa naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nachádzala aj v tom, že odvolací súd sa v odôvodnení nevyporiadal s jej argumentáciou, ktorú uviedla v poradí prvom dovolaní.

Pokiaľ dovolateľka namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že judikatúra najvyššieho súdu – vid' R 111/1998 – považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nižšieho stupňa (len) za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte naďalej plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti ako tzv. inej vady konania (teda nie vady konania v zmysle § 237 O.s.p.) vyplýva aj z viacerých rozhodnutí najvyššieho súdu (vid' napríklad rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011). Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Na doloženie aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014

zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že ak by aj bola opodstatnená argumentácia žalobkyne, v zmysle ktorej je napadnuté rozhodnutie nedostatočne odôvodnené, neobsahuje odpovede na všetky jej relevantné otázky a námietky, nevyhodnocuje výsledky vykonaného dokazovania jednotlivu a ani vo vzájomných súvislostiach, neodstraňuje rozpory v skutkových zisteniach, nezaobrá sa všetkými jej odvolacími námietkami, vytýkaná nesprávnosť by nezakladala procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a prípustnosť dovolania žalobkyne podľa tohto ustanovenia.

Naviac dovolací súd poznamenáva, že v opravnom konaní súd nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku prípadne iných podaniach, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

3. Dovolateľka za procesný postup súdu, ktorým jej mala byť odňatá možnosť pred súdom konať, označila to, že odvolací súd na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie napriek tomu, že o to písomne žiadala.

Z ustanovení § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods. 1 O.s.p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd sám.

V danom prípade podľa právneho názoru dovolacieho súdu zodpovedal postup odvolacieho súdu ustanoveniu § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. a nemal za následok procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že jednotlivé vady

namietané žalobkyňou a ktorými mal byť naplnený dovolací dôvod v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., nie sú namietané opodstatnene a nezakladajú prípustnosť jej dovolania.

4. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne nevyplýva z § 238 O.s.p., nepreukázala sa opodstatnenosť jej argumentácie o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady vymenované v § 237 O.s.p., odmietol najvyšší súd dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaná podala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy tohto konania vyčíslila. Dovolací súd žalovanej priznal náhradu trov konania spočívajúcu v odmene advokátky za 1 úkon právnej služby - vyjadrenie k dovolaniu zo 14. decembra 2012 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby súd určil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky vychádzajúc z tarifnej odmeny vo výške 1/13 výpočtového základu pre rok 2012, t.j. vo výške 58,69 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky) t.j. 7,63 €, predstavuje spolu 66,32 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. marca 2015

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Kludia Vrauková